

ABIOPPAAN SISÄLLYS

Aikataulu ylioppilaskirjoituksille	2
Tärkeää tietää	4
YO-tutkinnon rakenne	4
YO-tutkinnon suorittaminen	4
YO-kirjoitusten aloittaminen	6
Arvostelu ja tulokset	8
Kokeen uusiminen ja tutkinnon täydentäminen	8
Todistukset	9
Kokeisiin valmistautuminen	12
Koetilaisuudet	12
Käytännön ohjeita	13
Ongelmatilanteet	14
YO-juhlat	15
Haku jatko-opintoihin	15
Ylioppilaskokeet sähköistyvät	15
Viime hetken vinkit kirjoituksiin	16

AIKATAULU, SYKSY 2016

Yleisinfo (12. luokassa)	pe 22.4.2016
Ilmoittautuminen syksyn YO-kirjoituksiin - palauta lomake opolle henk.koht.	ma 2.5.- pe 13.5.2016
YO-ohjaus (aineenopettajat)	toukokuun 2016 aikana
Preppaustilaisuus syksyn 2016 YO-kirj. ilmoittautuneille	ke 19.5.2016
Abikurssit (syksyn ja kevään kirjoittajille)	ks. Wilma, ilmoittaudu opolle 13.5. mennessä
Tutkintomaksun maksaminen	lasku lähetetään kotiosoitteeseen, maksa eräpäivään mennessä
YO-kirjoitusten lähi-info	22.8.2016
Tulokset	n. 25.11.2016 mennessä
Syksyllä valmistuvien suoritukset valmiina	28.10.2016 mennessä
HUOM: Syksyllä 2016 kirjoitettavan YO- aineen pakolliset kurssit oltava valmiina 1.6.2016 mennessä.	
Syksyn kirjoittajien preliminäärikokeet =yo-tutkintoon valmistava koe. HUOM: Muu opetus normaalisti!	
Äidinkieli (essee tai tekstitaito)	järjestetään tarvittaessa
Vieras kieli ja ruotsi	to 25.8. klo 9-15
Reaali	ke 24.8. klo 9-15
Matematiikka	ti 30.8. klo 9-15

YLIOPPILASTUTKINTO, SYKSY 2016

HUOM: saksan, maantieteen ja filosofian kokeet sähköisinä!

Kuuntelukokeet

A-kieli, pitkä	ma 12.9.2016, tarkista kellonaika
Toinen kotim., ruotsi	ti 13.9.2016, tarkista kellonaika
B3-kieli, lyhyt	ke 14.9.2016, tarkista kellonaika

Kirjalliset kokeet (klo 8.30 – 15)

ÄI tekstitaito	pe 16.9.
UE, ET, YH, KE, GE, TE	ma 19.9.
A-kieli (pitkä)	ke 21.9.
Ruotsi (keskip./pitkä)	pe 23.9.
ÄI essee	ma 26.9.
Matematiikka, pitkä ja lyhyt	ke 28.9.
PS, FI, HI, FY, BI	pe 30.9.
B3-kieli (lyhyt)	ma 3.10.

AIKATAULU, KEVÄT 2017

Yleisinfo	Ajankohta Wilmassa
Ilmoittautuminen kevään yo-kirjoituksiin (lomake)	Ajankohta Wilmassa
Abikurssit	ks. Wilma, ilmoittaudu opolle
Tutkintomaksun maksaminen toimistoon	lasku lähetetään kotiosoitteeseen
Abi-info ja kirjoitusten lähi-info	ks. Wilma
Päättöarvosanan korotustentti HUOM: Kuulustellaan kaikki suoritettut lukiokurssit	pidetään kirjoituksia ennen tai jälkeen, ilmoittaudu Wilman kautta suoraan ao. aineenopettajalle

HUOM: Kyseisellä tutkintokerralla kirjoitettavan YO- aineen pakolliset kurssit on oltava valmiina yo-kirjoituksiin mennessä, eli 3.2.2017.

Preliminäärikokeet = yo-tutkintoon valmistava koe

Äidinkieli (tekstitaito)	ma 12.12.2016 klo 9-15
Matematiikka	pe 13.1.2017 klo 9-15
Vieras kieli	ma 16.1.2017 klo 9-15
Reaali	ti 24.1.2017 klo 9-15
Ruotsi	ke 25.1.2017 klo 9-15
Äidinkieli (essee)	ma 30.1.2017 klo 9-15

YLIOPPILASTUTKINTO, kevät 2017

HUOM: Saksan, maantiedon, filosofian, ranskan, yhteiskuntaopin ja psykologian kokeet sähköisinä!

Kuuntelukokeet

Ruotsi	ma 13.2.
A-kieli (pitkä)	ti 14.2.
B3-kieli (lyhyt)	ke 15.2.

Kirjalliset kokeet (klo 8.30 – 15)

ÄI tekstitaito	ma 13.3
PS, FI, HI, FY, BI	ke 15.3.
A-kieli (pitkä)	pe 17.3.
Ruotsi (keskip./pitkä)	ma 20.3.
Matematiikka	ke 22.3.
ÄI essee	pe 24.3.
UE, ET, YH, KE, GE, TE	ma 27.3.
B3-kieli (lyhyt)	ke 29.3.

Penkkarit to 16.2.2017 klo 10.30 alkaen

Lukujakso pe 17.2.- su 12.3.2017

Päättötodistukseen vaadittavat kurssit Lopulliset yo tulokset tulevat (toimistoon)	28.4.2017 mennessä valmiina viim. 25.5.2017 mennessä
Lakkiaisten harjoitukset	pe 1.6.2017
Lakkiaiset	la 2.6.2017

TÄRKEÄÄ TIETÄÄ

Perehdy huolellisesti tähän Abin oppaaseen, jotta tunnet ylioppilastutkinnon rakenteen ja vaatimukset. Olet opiskelijana itse vastuussa siitä, että olet selvillä ylioppilastutkintoon liittyvistä määräyksistä, suoritusohjeista ja aikatauluista. Lisätietoja www.ylioppilastutkinto.fi.

YLIOPPILASTUTKINNON RAKENNE

Ylioppilastutkintoon kuuluu **vähintään neljä koetta**, joista äidinkielen koe tai suomi toisena kielenä –koe on kaikille pakollinen. Kolme muuta tutkinnon pakollista koetta kokelas valitsee seuraavien neljän kokeen joukosta: ruotsi, vieras kieli, matematiikka ja reaaliaineen koe. (yksi A-tason koe vähintään). Lisäksi tutkintoon voi sisällyttää **yhden tai useamman ylimääräisen kokeen**.

Kaikille pakollinen: Näistä neljästä valitse kolme:

Äidinkieli/S2 *Ruotsi* *Vieras kieli* *Matematiikka* *Reaaliaine*

Matematiikassa, ruotsissa ja vieraisissa kielissä järjestetään vaativuudeltaan kahden eri tason mukaiset kokeet. Kokelas saa valita, kumman tason mukaiseen kokeeseen hän osallistuu. **Vähintään yhden pakollisista kokeista tulee olla vaativampi A-tason koe** (A-kieli tai pitkä matematiikka). Ylioppilastutkinto tulee suoritetuksi, kun kokelas on suorittanut hyväksytysti kaikki neljä pakollista koetta.

Harkitse tarkoin, minkä kokeen valitset ylimääräiseksi ja minkä pakolliseksi, sillä yksittäisen kokeen pakollisuutta tai ylimääräisyyttä ei voi ilmoittautumisen jälkeen enää muuttaa.

Ylioppilastutkintoon kuuluvien kokeiden tehtävät laaditaan kussakin oppiaineessa lukionpakollisten ja syventävien kursien pohjalta.

YLIOPPILASTUTKINNON SUORITTAMINEN

Ylioppilastutkinnon voi suorittaa tekemällä kaikki tutkintoon kuuluvat aineet samalla tutkintokerralla (syksyllä tai keväällä) tai hajauttamalla. Tutkinnon voi hajauttaa enintään kolmeen peräkkäiseen tutkintokertaan. Tutkinnon suorittaminen katsotaan aloitetuksi, kun kokelas ilmoittautuu ensimmäisen kerran tutkintoon, pakolliseen tai ylimääräiseen kokeeseen.

Hajautus

Jos kokelas suorittaa tutkinnon hajautetusti, hänen tulee tehdä kirjallinen hajautussuunnitelma, kun hän ilmoittautuu tutkintoon ensimmäistä kertaa. Suunnitelmasta tulee ilmetä, mitkä kokeet hän aikoo suorittaa pakollisina ja mitkä ylimääräisinä kullakin tutkintokerralla, sekä kokeiden taso.

Hajautuspäätös on tehtävä harkiten ja siitä kannattaa ehdottomasti keskustella opinto-ohjaajan kanssa. Jollei tutkintoa suoriteta mainitussa ajassa, on tutkinto uusittava kokonaisuudessaan. (Katso kuitenkin, hylätyn kokeen uusiminen).

Kielten kokeet

Ylioppilastutkinnon kielikokeissa mitataan sekä vastaanottamistaitoja (kuullun ja luetun ymmärtäminen) että viestinnällisiä tuottamistaitoja (rakenne ja sanasto sekä kirjallinen tuottaminen). Kokeen tehtävätyypit vaihtelevat kerrasta toiseen. Kokelaan tulee osallistua samalla tutkintokerralla sekä **kuuntelukokeeseen** että **kirjalliseen kokeeseen**. Jos jompikumpi suoritus puuttuu, katsotaan kokonaissuoritus keskeytetyksi, jolloin koko suoritus on hylätty. Kirjallisessa vieraan kielen yo-kokeessa on tekstinymmärtämisen, rakenteen (kielioppi) sekä kirjoitelman osiot.

Ruotsin kielessä järjestetään vaativuudeltaan kahden eri tason, pitkän (A-tason) ja keskipitkän (B1-tason), kokeet.

Englannin, saksan, ranskan, venäjän ja espanjan kielessä järjestetään pitkän (A-tason) ja lyhyen (B3-tason) mukaiset kokeet. Vieraan kielen lyhyen oppimäärän (B3-taso) koe järjestetään myös latinan, italian ja portugalin kielissä. Latinan kielessä järjestetään kaksi eritasoista koetta, lyhyen ja laajemman oppimäärän koe. Laajempi koe ei kuitenkaan ole A-kielen oppimäärän mukaisesti laadittu koe. Latinan kielen molempien tason mukaiset kokeet järjestetään vieraan kielen lyhyen oppimäärän koepäivänä.

Saat lukio-opinnoistasi riippumatta valita, kumman tasoiset kokeen suoritat. Voit samalla tutkintokerralla osallistua vain yhteen A-tason vieraan kielen kokeeseen. **Huom! Ruotsilla on oma kirjoituspäivä.**

Lyhyeen oppimäärään perustuvia vieraan kielen kokeita voi suorittaa enintään kaksi yhden tutkintokerran aikana. Kokeet suoritetaan tällöin samana päivänä. Koeaika on kahdeksan tuntia.

Matematiikan koe

Matematiikassa järjestetään vaativuudeltaan kahden eri tason kokeet; pitkän ja lyhyen oppimäärän mukaiset. Kokelas saa lukio-opinnoistaan riippumatta valita, kumman tason mukaiseen kokeeseen hän osallistuu.

Matematiikan kokeen suorittaminen vaatii sekä teorian että mekaanisten laskurutiinien hallintaa. Pitkän matematiikan tehtävissä on 1–2 ns. tähtitehtävää, jotka vaativat laajempaa ja syvällisempää käsittelyä kuin muut tehtävät. Tähtitehtävistä voi saada 0–9 pistettä. Muut tehtävät arvostellaan asteikolla 0–6. Matematiikan kokeessa saa käyttää ylioppilastutkintolautakunnan määräysten mukaisia laskimia ja taulukkokirjoja. Laskimet ja taulukkokirjat on jätettävä ennen koetta tarkistettaviksi. Kaikki funktio-, graafiset ja symboliset laskimet ovat sallittuja. Laskimen muisti on kuitenkin tyhjennettävä ennen koetta.

Reaaliaineen koe

Reaaliaineissa järjestetään kokeet evankelis-luterilaisessa uskonnossa, ortodoksisessa uskonnossa, elämäkatsomustiedossa, filosofiassa, psykologiassa, historiassa, yhteiskuntaopissa, fysiikassa, kemiassa, biologiassa, maantieteessä ja terveystiedossa.

Tehtävät perustuvat kunkin aineen koko oppimäärään eli pakollisiin ja syventäviin kursseihin. Kunkin reaaliaineen kokeessa on 1-4 oppiainerajat ylittävää tehtävää. Reaaliaineiden kokeissa annetaan kaksi erityisen vaativaa jokeritehtävää, jotka merkitään tehtävänumeron edessä

olevalla + -merkillä. Jokeritehtävät arvostellaan pisteillä 0–9. Muut tehtävät arvostellaan asteikolla 0–6.

Kullakin tutkintokerralla on kaksi reaaliaineiden koepäivää. Yhtenä päivänä voit osallistua vain yhden aineen kokeeseen.

Tehtävien määrät ja vastausten enimmäismäärät reaaliaineiden kokeissa:

Reaali 1		Reaali 2	
ev.lut./ortod. uskonto	10/6	psykologia	10/6
elämäkatsomustieto	10/6	filosofia	10/6
yhteiskuntaoppi	10/6	historia	10/6
maantiede	10/6	fysiikka	13/8
kemia	12/8	biologia	12/8
terveystieto	10/6		

YLIOPPILASKIRJOITUSTEN ALOITTAMINEN

Kun kokelas ilmoittautuu ensimmäistä kertaa ylioppilaskirjoituksiin, hänen tulee tarkistaa ilmoittautumisoikeus opinto-ohjaajalta. **Ilmoittautuessa pitää** olla suoritettuna n. puolet kaikista lukio-opinnoista ja yli puolet pakollisista kursseista. HUOM: ko. tutkintokerralla suoritettavissa aineissa kaikki pakolliset kurssit pitää ehtiä suorittamaan ennen ko. aineen yo-kirjoituksia!

Osallistumisoikeus

Saadakseen osallistumisoikeuden ylioppilaskirjoituksiin kokelaan on ennen ylioppilastutkinnon kirjalliseen kokeeseen osallistumista suoritettava kaikki asianomaisen aineen pakolliset kurssit.

Lyhyen oppimäärän kielissä, joissa ei ole pakollisia lukiokursseja, edellytetään vähintään kolmen lukiokurssin opiskelua. Huomaathan kuitenkin, että ylioppilastutkintoon kuuluvien kokeiden tehtävät laaditaan kussakin oppiaineessa lukion pakollisten ja syventävien kurssien pohjalta.

Kevään kirjoituksiin osallistuvan tulee suorittaa kirjoitettavien aineiden pakolliset kurssit **viimeistään kolmannen jakson loppuun mennessä.**

Syksyn kirjoituksiin osallistuvalla kirjoitettavien aineiden pakollisten kurssien tulee olla suoritettuna edellisen kevään **viidennen jakson loppuun** mennessä. Kesäkursseilla ei voi enää suorittaa kirjoitusoikeuteen vaadittavia kursseja.

Jos tutkintoon ilmoittautunut kokelas ei täytä osallistumisehtoja, rehtori on velvollinen ilmoittamaan asiasta ylioppilastutkintolautakunnalle. Koe, johon kokelas on ilmoittautunut mutta johon hän ei ole saanut osallistumisoikeutta, poistetaan kokelaan aineyhdistelmästä. Tätä ei katsota kokeen yrityskerraksi.

Ilmoittautuminen

Kevään ylioppilaskirjoituksiin ilmoittaudutaan marraskuussa, syksyn kirjoituksiin toukokuussa. Täytä ilmoittautumislomake ja toimita se opolle. Ks. ajat tämän oppaan etusivulta. Opinto-ohjaaja kirjaa ilmoittautumisen ja sen jälkeen rehtori hyväksy sen.

Ilmoittautuessaan opiskelija tekee opinto-ohjaajan kanssa **kokonaissuunnitelman ylioppilaskirjoituksista sekä sitovan opintosuunnitelman** vaadittavien kurssien suorittamisesta. **Yo-kokeita hajauttavan on ilmoittauduttava jokaiselle tutkintokerralle erikseen.**

Ilmoittautuminen on sitova. Ilmoittautuessa tehtyjä valintoja, jotka koskevat aineyhdistelmää, kokeen pakollisuutta tai ylimääräisyyttä tai kokeen tasoa, ei voi jälkikäteen muuttaa. Jos kokeeseen ilmoittautunut ei saavu koetilaisuuteen tai ei jätä koesuoritusta arvosteltavaksi, koe katsotaan keskeytyneeksi ja hylätyksi. Kokeesta pois jääminen tulkitaan käytetyksi yrityskerraksi.

Mitätöinti

Mikäli kokelas on ilmoittautunut kirjoituksiin mutta ei voi osallistua kokeeseen **erityisen painavan** syyn takia, ylioppilastutkintolautakunnalta voi anoa ilmoittautumisen **mitätöimistä**. Painavaksi syyksi voidaan katsoa lääkärintodistus, josta käy ilmi, että kokelas ei työkyvyttömyyden takia kykene osallistumaan yo-kokeeseen. Mikäli sairastut ennen koetta, tarkista mitätöimismahdollisuus opinto-ohjaajalta.

Maksut

Ilmoittautuessaan ylioppilaskirjoituksiin kokelas sitoutuu maksamaan kaikki tutkintoon liittyvät maksut – myös silloin, jos hän jättää saapumatta kokeeseen tai osallistumisoikeus ei täyty. Maksut koostuvat perusmaksusta (14 euroa) ja kustakin kokeesta perittävästä maksusta (28 euroa). Maksut voivat vaihdella vuosittain. Jos rehtori evää kokelaan osallistumisoikeuden suorittamattomien kurssien vuoksi, kokelas voi anoa ainekohtaisen maksun palauttamista. Hakemus tehdään ylioppilastutkintolautakunnalle kirjallisten kokeiden jälkeen yhdessä opon kanssa. Ylioppilaskirjoituksiin osallistuminen edellyttää, että tutkintokertoihin ja kokeisiin osallistumisesta säädettyt maksut on suoritettu.

Erityisjärjestelyt

Jos sinulla on vamma, sairaus tai LUKI-häiriö, voit anoa yo-kokeisiin erityisiä koejärjestelyjä. Koetta helpottavia erityisjärjestelyjä ovat muun muassa lisäaika, pidennetyt tauot kielten kuunteluissa, oikeus käyttää tietokonetta, isokirjaimiset tehtävät, oma koetila ja oikeus käyttää avustajaa.

Mikäli sinulla on lukihäiriö, mutta et hae erityisjärjestelyjä, voit saada ylioppilaskokeessa arvosanan korotuksen yhdessä aineessa, jos pistemääräsi on riittävän lähellä ylempää arvosanaa.

Ylioppilastutkintotodistukseen ei tule merkintää lukitodistuksesta, lääkärintodistuksesta tai mahdollisista erityisjärjestelyistä. Ota yhteys opinto-ohjaajaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, mikäli olet ajatellut hakea joitain erityisjärjestelyjä. Opon kanssa tehdään ensin arvio erityisjärjestelyiden tarpeesta sekä niiden toteuttamismahdollisuuksista. Häneltä saat myös kaavakkeen erityisjärjestelyiden hakemista varten.

Erityisjärjestelyhakemus on tehtävä ennen kuin ilmoittaudut ensimmäistä kertaa yo-kirjoituksiin. Toimi ajoissa, sillä viime hetken hakemuksia ei ehditä enää käsitellä (syksyn kirj. osalta maaliskuun loppuun mennessä ja kevään tutkinnon osalta lokakuun loppuun mennessä).

Vieraskielisyystodistus

Jos äidinkielesi ei ole suomi, voit hankkia vieraskielisyystodistukset. Todistuksen perusteella voit saada helpotusta ylioppilaskirjoitusten arvostelussa. Voit hakea vieraskielisyystodistusta myös, jos olet opiskellut pitkään ulkomailla vieraalla kielellä.

Vieraskielisyystodistuksen perusteella arvosanasi saattaa nousta yhdessä aineessa, jos pistemääräsi on riittävän lähellä ylempää arvosanaa. Vieraskielisyystodistuksessa on arvio kielitaidosta sekä selvitys siitä, miten vieraskielisyys on vaikuttanut opintoihisi lukioaikana.

Tee vieraskielisyystodistus yhdessä opon kanssa. Vieraskielisyystodistusta varten tarvittavat virallisen todistuksen äidinkielestäsi. Saat sen maistraatista.

Vieraskielisyystodistus tulee hankkia ennen ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautumista. Toimi ajoissa, sillä vastaanotolla voi olla ruuhkaa.

ARVOSTELU JA TULOKSET

Ylioppilaskokeiden koesuoritukset tarkastaa ja arvostelee valmistavasti asianomaisen aineen opettaja. Alustavat koetulokset saat noin viikon kuluttua ko. aineen opettajilta. Annetut arvosanat ovat suuntaa antavia, eivät lopullisia. Lopullisen arvosanan koesuorituksista antaa ylioppilastutkintolautakunta.

Ylioppilastutkintolautakunta lähettää lopulliset tulokset heti niiden valmistuttua kaikille lukioille yhtä aikaa. Kevään tutkinnon tulokset tulevat kouluille noin 25.5.mennessä, syksyn tutkinnon tulokset viimeistään noin 25.11. Tulokset saat koulun toimistosta.

Tarkistusarvostelu

Mikäli olet tyytymätön ylioppilastutkintolautakunnan arvosteluun, voit hakea lautakunnalta tarkistusarvostelua. Tarkistusarvostelua koskeva hakemus on toimitettava kirjallisesti opolle 14 päivän kuluessa tulosten julkistamisesta. Hakemuksesta tulee ilmetä, mitä koetta ja kokeen osaa pyyntö koskee, kokelaan nimi, osoite ja pankkiyhteys sekä lukio, jossa koe on suoritettu. Hakemusta jätettäessä tulee esittää kuitti tarkistusarvostelumaksun suorittamisesta. Lautakunta palauttaa maksun, jos tarkistus johtaa arvosanan tai pistemäärän korottamiseen. Arvostelijat tarkistavat, onko lautakunnan alkuperäinen arvostelu suoritettu aineen arvosteluperusteiden mukaisesti. Jos arvostelussa ei ole tapahtunut virhettä, arvostelua ei muuteta. Jos virhe on tapahtunut, se korjataan. Tarkistusarvostelu ei johda alkuperäistä arvosanaa heikompaan arvosanaan. Tarkistusarvostelun tulokseen ei voi hakea muutosta.

KOKEIDEN UUSIMINEN JA TUTKINNON TÄYDENTÄMINEN

Hyväksytyn kokeen uusiminen

Hyväksytysti suoritettua kokeen saa uusida **yhden kerran**. Kokeen uusimisella ei ole aikarajaa. Jos olet ennen ylioppilastutkintotodistuksen antamista uusinnut jonkin kokeen, todistukseen merkitään parempi arvosana. Myös kokeen, josta lautakunta on antanut arvosanan laudatur, saa halutessaan uusida.

Ylioppilastutkintotodistuksen saamisen jälkeen uusitusta, hyväksytystä kokeesta annetaan erillinen todistus.

Hylätyn pakollisen kokeen uusiminen

Hylätyn pakollisen kokeen saa uusia **kaksi kertaa kolmen seuraavan tutkintokerran yhteydessä**. Esim. jos olet hajauttanut tutkinnon kolmeen perättäiseen kertaan ja tulet viimeisellä tutkintokerralla hylätyksi jossakin pakollisessa kokeessa, saat uusia hylätyn kokeen vielä kaksi kertaa kolmen seuraavan kerran aikana.

Jos kokelas on valinnut tutkintonsa pakolliseksi kokeeksi vaativamman tason kokeen ja saa koesuorituksesta hylätyn arvosanan, hän voi kokeen uusiessaan vaihtaa sen tason. Esim. jos sinut hylätään pitkän matematiikan kokeessa, voit koettaa uusiessa vaihtaa sen lyhyen matematiikan kokeeseen. Tason vaihtaminen edellyttää kuitenkin, että pakollisiin kokeisiin sisältyy yksi A-tason koe.

Jos äidinkielenä on muu kuin suomi ja olet osallistunut äidinkielen kokeeseen mutta tullut siinä hylätyksi, saat halutessasi uusia hylätyn kokeen osallistumalla suomi toisena kielenä – kokeeseen.

Jos olet ilmoittautunut neljään pakolliseen kokeeseen ja tullut hylätyksi jossakin pakollisessa kokeessa, voit osallistua tutkintoon vain hylätyn tai hyväksytyn kokeen uusijana. Et voi täydentää tutkintoa uusilla aineilla, ennen kuin olet suorittanut ylioppilastutkinnon hyväksytysti.

Jos hylätty pakollinen koe on kompensoitu, sen saa uusia kaksi kertaa ilman aikarajaa.

Hylätyn ylimääräisen kokeen uusiminen

Hylätyn ylimääräisen kokeen saa uusia kaksi kertaa ilman aikarajaa. Hylätyn ylimääräisen kokeen tasoa ei voi vaihtaa.

Tutkinnon täydentäminen

Tutkinnon hyväksytysti suorittanut saa täydentää tutkintoaan kokeilla, joihin hän ei ole aikaisemmin osallistunut. Tutkintoa voi myös täydentää jo suoritettuna eritasoisella kokeella. Täydentävistä kokeista annetaan erilliset todistukset.

TODISTUKSET

Ylioppilastutkintotodistuksen saa lakkiaisjuhlassa, kun on suorittanut hyväksytysti päättötodistukseen vaadittavat opinnot ylioppilastutkinnon neljä pakollista koetta sekä saanut valmiiksi lukion päättötodistuksen. Jos ei ole juhlassa paikalla, todistuksen saa henkilökohtaisesti koulun toimistosta.

Päättötodistus

Jos valmistut ylioppilaaksi keväällä on suositeltavaa, että **kaikki lukion oppimäärään vaadittavat kurssit on suoritettuna ennen kirjoitukseen menoa eli kolmannen jakson loppuun mennessä**. Syksyn ylioppilaiden **kaikki kurssit on hyvä olla suoritettuna kevään 5. jakson loppuun mennessä**. Kesällä ja elokuussa voi suorittaa intensiivisiä abikursseja esim. aikuislukiossa tai avoimessa yliopistossa.

Rehtori ilmoittaa kevään tutkinnon osalta viimeistään 4.5. ja syksyn tutkinnon osalta viimeistään 4.11. ylioppilaslautakunnalle ne kokelaat, joiden lukion päättötodistus ei ole vielä valmis. Jos kurssien suoritus on tällöin vielä kesken, ylioppilastutkintotodistuksen saaminen siirtyy. Ylioppilastutkintotodistus toimitetaan koululle sen jälkeen, kun kokelaan päättötodistus on valmis ja rehtori ilmoittaa siitä lautakunnalle.

S-merkinnät

Opiskelijalla on oikeus saada lukion **päättötodistukseen** S-merkintä sellaisissa oppilaineissa, joissa hän on suorittanut **vain yhden kurssin** sekä **valinnaisissa kielissä**, joissa hän on suorittanut **enintään kaksi kurssia**. Päättötodistuksen arvosanoilla on merkitystä jatko-opintoihin haettaessa. Mikäli valmistut keväällä ja haluat saada päättötodistukseen joissain aineissa S-merkinnän, ilmoita siitä opolle viimeistään 4. jakson loppuun mennessä. Syksyllä valmistuvat ilmoittavat asiasta viimeistään 1. jakson loppuun mennessä.

Päättötodistuksen oppiaineiden arvosanojen korottaminen

Korotustentissä mitataan oppiaineen taitoja kaikilta opiskelijan suorittamilta kursseilta. Tentissä siis korotetaan koko aineen arvosanaa kerralla, ei yksittäisten kurssien arvosanoja.

Korotustentit järjestetään keväällä valmistuville 4. jakson aikana ja syksyllä valmistuville 2. jakson aikana. Korotustenteistä tiedotetaan Wilmassa. Korotustentteihin ilmoittaudutaan ko. aineenopettajalle.

Käännökset lukion päättötodistuksesta

Saat lukion päättötodistuksen lukion opetuskielellä. Mikäli tarvitset todistuksesta käännöksen, tulee se käännättää itse virallisella kielenkääntäjällä.

Ylioppilastutkintotodistus

Ylioppilastutkintotodistukseen merkitään hyväksytysti suoritettut pakolliset ja ylimääräiset kokeet, kokeen taso sekä kokeesta saatu arvosana. Jos jokin arvosana on kompensoitu, todistukseen merkitään tällöin myös hylätty arvosana. Jos olet uusinnut kokeen ennen kuin tutkintotodistus on päivätty, todistukseen merkitään arvosanoista parempi.

Ylioppilastodistus päivätään sen tutkintokerran mukaan, jonka loppuun mennessä olet suorittanut hyväksytysti tutkintoon kuuluvat pakolliset kokeet.

Kokeista annettavat **arvosanat ja arvosanapisteeet** ovat:

- Laudatur (L) = 7
- Eximia cum laude approbatur (E) = 6
- Magna cum laude approbatur (M) = 5
- Cum laude approbatur (C) = 4
- Lubenter approbatur (B) = 3
- Approbatur (A) = 2
- Improbatur (I) = 0

Kompensaatio

Ylioppilaaksi voi päästä, vaikka yksi pakollinen aine olisi hylätty, jos muut aineet menevät riittävän hyvin. Tällöin hyvin suoritettut aineet ns. kompensoivat hylätyn arvosanan. Hylätyt suoritukset on eri aineissa jaettu tason mukaan neljään luokkaan, joista käytetään merkintöjä i+, i, i-, i=. Jokaisesta hyväksytystä aineesta saa kompensaatiopisteitä (ks. yllä oleva taulukko). Kompensaatiossa otetaan huomioon sekä pakollisten että ylimääräisten kokeiden arvosanat. Kompensaatiopisteet lasketaan yhteen ja ne kompensoivat neljän tasoiset hylätyt seuraavasti:

Arvosana:	Tarvittavat kompensatiopisteet:
i+	12 p
i	14 p
i-	16 p
i=	18 p

Esim. Jos arvosanasi ovat seuraavat: C, B, M, A, i+ > 4+3+5+2 = 14 tulet ylioppilaaksi kompensatiolla.

Kompensatio tehdään automaattisesti, ellet erikseen ilmoita, ettei kompensatiopisteitä saa käyttää. Ellet halua kompensatiosta käytettävän, ilmoita siitä kirjallisesti opolle kevään tutkinnon osalta viimeistään 4. jakson loppuun mennessä ja syksyn tutkinnon osalta viimeistään 1. jakson loppuun mennessä.

Nimitietojen luovuttaminen

Sekä lautakunnalla että lukiolla on oikeus antaa valmistuvien ylioppilaiden nimet julkaistaviksi. **Jos olet valmistumassa keväällä ylioppilaaksi etkä halua nimeäsi julkaistavaksi**, asiasta tulee jättää **kirjallinen pyyntö** opolle viimeistään 29.4. Syksyllä valmistuvien on ilmoitettava asiasta viimeistään 21.10. Koska kirjallisessa pyynnössä tulee olla päivämäärä ja allekirjoitus, pelkkä sähköpostilla tehty ilmoitus ei riitä.

Lautakunnan luovuttamassa julkaisulistassa mainitaan vain ne ylioppilaat, jotka ovat suorittaneet tutkintonsa loppuun kyseisen tutkintokerran aikana ja jotka myös saavat lukion päättötodistuksen. Jos sinulta puuttuu lukion kurseja tai olet suorittanut tutkinnon hyväksytysti jo joskus aiemmin, mutta lukion päättötodistus valmistuu vasta nyt, ei nimeäsi mainita listassa.

Todistus hyväksytyjen kokeiden suorittamisesta

Jos olet jo ylioppilas ja olet uusinnut kokeita tai täydentänyt tutkintoasi, saat todistuksen hyväksytyjen kokeiden suorittamisesta. Todistuksen saa myös erillisen kokeen suorittaja sekä kokelas, joka on suorittanut hyväksytysti ylioppilastutkinnon pakolliset kokeet mutta ei saa lukion päättötodistusta tai ammatillista todistusta tai jos on suorittanut vain osan kokeista hyväksytysti sallitussa ajassa. Todistuksen voi noutaa koulun toimistosta kevään/syksyn ylioppilaskirjoitusten jälkeen.

Todistusjäljennökset ja käännökset todistuksista

Jos alkuperäinen ylioppilastutkintotodistus tai todistus hyväksytyjen kokeiden suorittamisesta on kadonnut, ylioppilastutkintolautakunnalta voi tilata virallisen todistusjäljennöksen. Jäljennös on maksullinen. Toimitusaika on noin kaksi viikkoa. Voit tilata myös ruotsin- tai englanninkielisen käännöksen. Käännös on maksullinen. Opiskelija tilaa itse todistusjäljennökset ja käännökset suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta. Yhteystiedot: www.ylioppilastutkinto.fi

Kopio kokeesta

Jos haluat tarkastella **koesuoritustasi lopullisen arvostelun jälkeen** tai tilata siitä kopion, voit pyytää tätä lautakunnalta puolentoista vuoden kuluessa siitä, kun kyseinen tutkintokerta on saatu päätökseen. Kevään tutkinnon suorituksen voit saada lautakunnassa nähtäväksesi tai kopiona itsellesi aikaisintaan 20.6., syksyn tutkinnon suorituksen aikaisintaan 20.12. Kopio on maksullinen.

Lisätietoja

Lisätietoja ylioppilastutkinnosta saat osoitteesta: www.ylioppilastutkinto.fi

KOKEISIIN VALMENTAUTUMINEN

Abikurssit

Abikurssit ovat koulukohtaisia soveltavia lukiokursseja (esim. ENA9, RUB8, MAA 14 ja MAA15), joissa harjoitellaan yo-kirjoituksia varten. Abikursseja järjestetään 13. luokalla. Abikursseja on mahdollista suorittaa myös esim. aikuislukiossa.

Preliminäärit

Preliminäärit ovat ylioppilaskirjoitusten harjoituskokeita. Ne eivät ole pakollisia, mutta ehdottoman suositeltavia. Preliminääriin osallistuminen näkyy yleensä selvästi ylioppilaskokeen tuloksessa. Koe on samanlainen kuin ylioppilaskoe ja se arvostellaan yo-kokeen kriteerein. Preliminäärit järjestetään hyvissä ajoin ennen kirjoituksia, jotta opiskelija saa tietää, mitä ennen kirjoituksia vielä pitää lukea. Preliminäärien tarkat ajat ja –paikat löydät koulun kotisivuilta.

Vanhoja ylioppilaskokeita

Löydät aiempien vuosien ylioppilaskokeita osoitteista:

<http://abitreenit.yle.fi/>

<http://www.hs.fi/viesti/yo12syksy>

Lukujakso

Kevään yo-kirjoitusten kuuntelukokeiden ja kirjallisten kokeiden välistä aikaa (to 16.2.- su 12.3.2017) nimitetään lukujaksoksi. Lukujaksoa varten kannattaa tehdä lukusuunnitelma. Opo auttaa opinto- ja lukusuunnitelman laatimisessa.

Abien infot

Läni-infot ovat pakollisia kaikille kirjoituksiin osallistuville. Infot pidetään noin viikkoa ennen kirjoitusten alkua. Lähi-infoissa kerrotaan ylioppilaskokeiden käytännön järjestelyistä, kirjoituspaikoista sekä annetaan koekohtaisia ohjeita. Katso lähi-infon tarkka aika oppaan alusta kohdasta abin aikataulu.

KOETILAISUUDET

Koepaikat

Kokeet pidetään Elias-koulussa. **Tarkista kirjoituspaikkasi** WILMAsta tai abien ilmoitustaululta **aina ennen kirjoituksia** yo-kirjoituspäivän aamuna.

Koeaika

Kielten kuullunymmärtämiskoe kestää noin 50 minuuttia. Kokeissa on oltava paikalla viimeistään 30 minuuttia ennen kokeen alkua. Katso kokeiden päivämäärät oppaan alusta ja tarkka kellonaika Wilmasta.

Kirjalliset kokeet alkavat kello 9.00 ja kestävät kuusi tuntia, klo 15.00 asti (lisääjan saaneilla myöhempään riippuen myönnetyn lisäajan pituudesta). Paikalla on oltava viimeistään 30 minuuttia ennen kokeen alkua.

Jos olet hakenut erityisjärjestelyjä, sinulla saattaa olla pidennetty koeaika. Tällöin kokeesi alkaa kuitenkin aina samaan aikaan kuin muillakin ja jatkuu klo 15 jälkeen saamasi pidennyksen verran.

Jos teet kaksi lyhyen kielen koetta samana päivänä, koeaikasi on kahdeksan tuntia, klo 9.00 – 17.00.

Koetilaisuudesta saa poistua aikaisintaan klo 12.00, mutta koko koeaika kannattaa käyttää vastausten hiomiseen ja viimeistelyyn.

KÄYTÄNNÖN OHJEITA

Kännykkä

Matkapuhelinten ja muiden teknisten laitteiden tuominen koetilaan on ehdottomasti kielletty. Ne kannattaa jättää kotiin tai suljettuna koulun säilytyskaappiin. Jos kännykkä on mukana kirjoituksissa, katsotaan se vilpin yritykseksi. Vilpin yrityksestä seuraa, että kaikki kyseisen tutkintokerran kokeet hylätään.

Vaatteet ja muut omat tavarat

Jätä takki, reppu ja muut tavarasi ennen koetilaan menoa erikseen ilmoitettuun tilaan. Pukeudu mukaviin, lämpimiin vaatteisiin, joissa ei ole mitään tekstejä.

Eväät

Kuullunymmärtämiskokeisiin ei saa ottaa mukaan eväitä tai juomia.

Kirjallisiin kokeisiin tuotavat eväät tulee pakata tuorekelmuihin tai rasioihin. Juomapullojen, jogurttipurkkien ym. päällyspaperit tai etiketit on poistettava tai peitettävä teipillä. Valvovat opettajat tarkistavat kokelaiden eväät saliin mentäessä ja tarvittaessa avaavat ne. Koetilaan ei saa itse tuoda mitään papereita. Kokelaita varten koetilaan varataan koulun puolesta nenäliinoja.

Lääkkeitä ei saa koulun puolesta, vaan ne tulee tarvittaessa ottaa itse mukaan. Lääkepurkeissa olevia tekstejä ei peitetä.

Kirjoitusvälineet, laskimet ja taulukkokirjat

Tuo mukanasasi omat kirjoitusvälineet: lyijykynät (sopivan pehmeät), pyyhekumi, teroitin, viivain, piirtokolmio, harppi ja muste- tai kuulakynä.

Matematiikan, fysiikan, kemian ja maantieteen kokeissa käytettävät **laskimet ja taulukkokirjat** tulee toimittaa tarkistettavaksi **koulun toimistoon viimeistään kaksi päivää ennen koetta klo 12 mennessä**. Kirjoita laskimen ja taulukkokirjan päälle nimesi ja opiskelijanumerosi selvästi esimerkiksi maalarinteipin avulla. Laskimet ja taulukkokirjat jaetaan ennen kokeen alkua kokelaiden omille paikoille. Kaikki funktio-, graafiset ja symboliset laskimet ovat sallittuja.

Ohjeistus ennen kokeen alkua

Ennen varsinaisen kokeen alkamista annetaan kyseistä koetta koskevia ohjeita. Erityisesti ennen reaaliaineen, matematiikan ja äidinkielen koetta annetaan tärkeää tietoa vastauspaperin täyttämistä ja puhtaaksi kirjoituksesta. Kokeen aikana valvojat eivät saa antaa mitään ohjeita. Sen vuoksi tule koepaikalle hyvissä ajoin.

Koepaperit

Jokaisen opiskelijan paikka on merkitty luokassa nimilapulla, jossa on myös kokelasnumero. Koepaperit on jaettu valmiiksi pulpetille. Koepapereihin on painettu tai leimattu koulun nimi ja numero. Lisää kokelasnumerosi sekä nimikirjoituksesi ja nimen selvennös (täydellinen nimi) kaikkiin papereihin.

Lisää paperia saat valvovalta opettajalta nostamalla käden ylös. Jos paperi, kumi tms. putoaa, älä nosta sitä itse, vaan viittaa ja valvova opettaja palauttaa sinulle pudonneen tavarat.

Kun lopetat kokeen, sinun tulee palauttaa kaikki paperit valvojan ohjeiden mukaan. Sinun on selvästi yliviivattava ne suoritukset, joita et halua arvosteltavaksi. Myös suoritusten luonnosteluun käytetyt paperit on yliviivattava. Mitään papereita ei saa taittaa, puolittaa tai rypistää. Poistuessasi koepaikalta et saa ottaa mukaan mitään kirjoituksiin liittyvää materiaalia.

WC-käynnit

WC:hen halutessasi nosta kätesi ylös selvästi ja odota, kunnes valvova opettaja huomaa ja lähtee mukaan. WC:ssä voi käydä vain yksi kokelas kerrallaan.

Tulokset

Alustavat koetulokset suoraan opettajilta.

Syksyn koetulokset saapuvat koululle viimeistään 23.11.2015.

Kevään koetulokset saapuvat koululle viimeistään 25.5.2016.

ONGELMATILANTEET

Myöhästyminen

Jos myöhästyit **kuuntelukokeesta**, ilmoita myöhästymisestä välittömästi koululle (jokin alla olevista numeroista).

Jos myöhästyit **kirjallisesta kokeesta**, ilmoita myöhästymisestä välittömästi koululle (jokin alla olevista numeroista). Tule koepaikalle klo 10 mennessä. Tämän jälkeen et pääse enää osallistumaan kokeeseen. Jos myöhästyit kirjallisesta kokeesta, kokeesi päättyy samaan aikaan kuin muillakin.

Sairastuminen

Jos sairastut **juuri ennen koetilaisuuden alkua ja osallistut kokeeseen sairaana**, ilmoita asiasta välittömästi koululle (jokin alla olevista numeroista). Lisäksi koululle tulee toimittaa mahdollisimman nopeasti **kirjoituspäivänä päivätty lääkärintodistus**. Lääkäriin on siis mentävä koepäivänä. Lääkärintodistuksesta tulee käydä selkeästi ilmi, mistä sairaudesta on kyse, sairauden vaikeusaste, ajankohta ja **työkyvyttömyysaika**.

Jos olet sairastunut pidempiaikaiseen sairauteen, ylioppilastutkintolautakunta voi **erityisen painavan syyn** takia mitätöidä yo-kokeeseen tehdyn sitovan ilmoittautumisen. Tarkista mitätöimismahdollisuus opolta. Mitätöimishakemukseen on liitettävä lääkärintodistus, josta sairaus ja **työkyvyttömyysaika** ilmenevät.

Ongelmatilanteissa ota aina heti yhteys kouluun!

Rehtori Salme Sulander 040 4867477

Toimisto Merja Haapasalo 045 77333862

Opo Tiina Oksanen 050 5849249

YLIOPPILASJUHLAT

Syksyllä valmistuville 2.12.2016 Elias-koululla
Keväällä valmistuville 2.6.2017 Kulttuuritalolla

HAKU JATKO-OPINTOIHIN

Valmistuttuasi ylioppilaaksi voit hakea jatko-opintoihin yliopistoon, ammattikorkeakouluun tai ammatilliseen koulutukseen.

Kevään 2017 yhteishakujen ajat, <https://opintopolku.fi>

Ammatillinen peruskoulutus

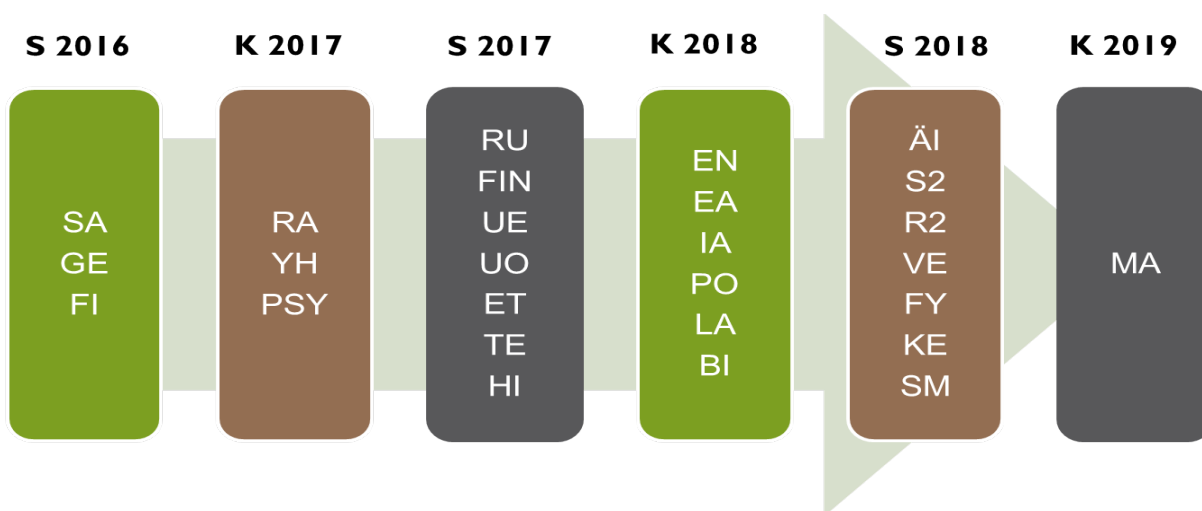
- syksyllä 2017 alkava koulutus
- keväällä 2018 alkava koulutus

Ammattikorkeakoulut ja yliopistot

- syksyllä 2017 alkava koulutus
- keväällä 2018 alkava koulutus

YLIOPPILASKOKEET SÄHKÖISTYVÄT

Sähköisten ylioppilaskokeiden aikataulu

VIIME HETKEN VINKIT KIRJOITUKSIIN

Kirjoituksia edeltävänä päivänä:

- Tarkista kirjoituspaikkasi WILMAsta
- Tuo laskin ja MAOLin taulukko koululle, jos tarvitset niitä kokeissa
- UIkoile
- Rentoudu
- Muistele asiakokonaisuuksia
- Valmistele eväät. Muista peittää kaikki tekstit
- Varaa mukava ja lämmin vaatetus
- Varmista herätys ja suunnittele riittävän varhainen kyyti
- Nuku kunnon yöunet

Koepäivänä:

- Herää ajoissa
- Tule kirjoituspaikalle hyvissä ajoin
- Vie ulkovaatteet, kännykkä ym. tavarat säilöön
- Ota kirjoitustilaan mukaan vain eväät, kirjoitusvälineet ja kuvallinen henkilöllisyystodistus
- Rentoudu ja rauhoitu
- Kuuntele tarkkaan ennen kokeen alkua annettavat ohjeet
- Käytä koko koeaika
- Älä kiirehdi vaan tarkasta vastauksesi vielä kerran

ONNEA JA MENESTYSTÄ KOKEESEEN!